

Finansdepartementet

Svar skickat till:

fi.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till joanna.hedqvist@regeringskansliet.se.

REMISSVAR FRÅN FOLKSPEL IDEELL FÖRENING AVSEENDE PROMEMORIAN ETT NYTT FÖRBUD MOT SPEL PÅ KREDIT. DNR. FI2024/00442

Folkspel Ideell Förening, fortsatt **"Folkspel"**, inkommer härmed med yttrande i rubricerat ärende.

INLEDANDE KOMMENTARER

Folkspel är anordnare av och licenshavare för olika lotterier såsom Bingolotto, Bingolottos julkalender, Sverigelotten och JOYNA, vilka alla anordnas till förmån för svenskt föreningsliv. Folkspel innehar licens för spel för allmännyttiga ändamål enligt spellagens 6:e kapitel.

Folkspel styrkte, och var positivt inställt till, de övergripande delarna av Överskudsättningsutredningens, SOU 2023:38, förslag om ett utvidgat kreditförbud i spellagen, vilket innebar att det ska vara förbjudet för en licenshavare eller ett spelombud att främja möjligheterna för någon annan att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spel. Avseende Finansdepartementets promemoria "Ett nytt förbud mot spel på kredit" ("**Promemorian**") är Folkspel dock av uppfattningen att ett flertal delar behöver förtydligas och i viss mån justeras.

Ombudsmiljön

I huvudsak är Folkspel kritiskt till Promemorians bedömning av vilka konsekvenser det föreslagna kreditkortsförbudet kommer att få i ombudsmiljön. Konsekvenserna av det föreslagna förbudet är inte proportionerliga i förhållande till den förhållandevis låga risk för spelproblem som fysiska lotter kan medföra. Därför bör kreditkortsförbudet justeras så att det fortsatt blir tillåtet att sälja fysiska lotter genom betalning med kreditkort. Om en sådan justering inte genomförs kommer det vara i det närmaste omöjligt för licenshavarna och spelombud att efterfölja kravet. Det finns också en uppenbar risk för att de praktiska problemen för spelombuden kan komma att leda till att spelombud väljer att minska, eller i värsta fall helt avsluta, sin försäljning av fysiska lotter och att kundernas vilja att köpa fysiska lotter minskar. En sådan utveckling vore mycket olycklig då det skulle innebära att det allmännyttiga föreningslivet skulle gå miste om betydande belopp.

Tilläggs spel

Därtill är de föreslagna kraven för undantaget för "tilläggs spel" i 14 kap. 8 § spellagen praktiskt omöjligt för licenshavarna att följa.

Folkspel är av uppfattningen att det är mycket svårt att rent lagtekniskt justera de föreslagna kraven avseende det sammanlagda kreditbeloppet så att kraven i praktiken blir genomförbara för licenshavarna. Beaktat de stora praktiska problemen, vilka Folkspel nedan utvecklar, är det Folkspels uppfattning att tilläggs spel som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. spellagen bör kunna beviljas undantag från kreditförbudet *utan krav om ett maxtax* på det sammanlagda kreditbeloppet.

Om lagstiftaren, i ljuset av nedan redogörelse av vad som är praktiskt genomförbart, är av uppfattningen att det faktiskt är lagtekniskt möjligt att reglera krav som i praktiken också är genomförbara för licenshavaren är det Folkspels klara uppfattning att regleringen åtminstone måste förtydligas så att det blir tydligt att de åtgärder som är praktiskt möjliga att genomföra också är tillräckliga. Vad som är praktiskt möjligt framgår nedan i detta yttrande.

Om Folkspel inte ges möjlighet att fortsätta med nuvarande upplägg, där kunderna betalar för tilläggs spel vid Bingolottosändningarna genom sin telefonabonnemangsfaktura, kommer det få enorma konsekvenser för det allmännyttiga föreningslivet. För Folkspels del skulle det innebära en stor risk för att Bingolotto såsom produkt kommer upphöra, en produkt som under 32 år genererat miljardbelopp till det allmännyttiga föreningslivet.

ETT MER HELTÄCKANDE FÖRBUD MOT ATT SPEL BETALAS MED KREDITER

Ombudmiljön

Förslaget om att helt förbjuda kreditkort kommer få stora konsekvenser för spelombuden. Majoriteten av Folkspels spelombud säljer även andra produkter än spel, varför det inte är möjligt att införa en digital spärr mot kreditkort i betalningsterminalerna. Enligt Promemorians förslag kan aktörer som även säljer andra produkter än spel efterfölja det föreslagna förbudet genom att antingen ha (i) särskilda kortterminaler för betalning av spel eller (ii) genom att utbilda personal och andra säljare att neka köp av spel med betalningsmedel som belastar ett kreditkort.

Folkspel är ytterst tveksamt till att det är en proportionerlig väg framåt att samtliga spelombud tvingas införa särskilda kortterminaler för spel. Vidare ser Folkspel att en utbildning av personalen inte skulle fylla sitt syfte, då det i nuläget är omöjligt för spelombuden att kontrollera om en kund betalar med ett kreditkort vid köp av exempelvis en Sverigelott eller Bingolott. I de allra flesta fall ser kassapersonalen inte det kort som kunden använder och särskilt problematiskt blir det när kunden betalar genom att blippa sitt kort eller mobil och därmed inte behöver slå in kod för köpet. Det förekommer dessutom så kallade debetkort som är kopplade till bankkonton som har kreditmöjligheter kopplat till sig. Även om spelombuden skulle införa en rutin att alltid kräva att kunden måste visa vilket kort som används innan köpet kan genomföras skulle det alltså oavsett vara omöjligt att säkerställa att kortet inte är kopplat till en kredit.

En sådan rutin skulle också riskera medföra avsevärt ökade köer i de mer kundtäta ombudsmiljöerna, exempelvis i förbutiker belägna i samma lokal som större mataffärer, vilket i sig riskerar medföra att dessa förbutiker kan komma att välja att trappa ned eller till och med avsluta sin spelverksamhet. Av samma anledning skulle rimligen också kunders köpvilja av fysiska lotter komma att minska. Detta skulle i sin tur innebära att allmännyttiga lotteriers överskott till föreningslivet markant kommer att minska.

Folkspels uppfattning är vidare att övriga eventuella åtgärder som spelombuden förväntas vidtas inte är tillräckligt preciserade och att Promemorian inte har gjort en tillräckligt djupgående konsekvensanalys av vilka konsekvenser det föreslagna förbudet kan få för spelombuden.

Mot bakgrund av att fysiska lotter bedöms medföra en jämförelsevis låg risk för spelproblem bör följderna av förbudet för spelombud, och enskilda personer som vill köpa fysiska lotter med kreditkort, inte stå i proportion till de förväntade effekterna. Folkspels uppfattning är därför att det föreslagna förbudet bör justeras i enlighet med kreditkortsförbudet i Storbritannien där kreditkort fortfarande är tillåtet vid köp av fysiska lotter (lotter/skraplotter) i exempelvis en butik eller när försäljningen av spel sker via post.¹ Liknande undantag finns i Australien där förbudet mot att kreditkort och kreditrelaterade produkter används för betalning av spel enbart omfattar spel online.²

SPELINSPEKTIONEN SKA I VISSA UNDANTAGSFALL KUNNA MEDGE UNDANTAG

Undantag utan krav om ett maxtax på det sammanlagda kreditbeloppet

Folkspel noterar att Promemorian förslår att justera undantagsbestämmelserna i 14 kap. 8 § spellagen genom att lägga till "tilläggs spel". Detta görs bland annat för att säkerställa att allmännyttiga lotterier ska kunna fortsätta använda möjligheten att ta betalt av spelare för ett tilläggs spel genom att kostnaden för spelet exempelvis läggs på spelarens telefonabonnemang.

Promemorian lyfter att det är av stor vikt att allmännyttiga lotterier även i framtiden kan bedrivas på ett bra sätt och att deras överskott även fortsättningsvis kan bidra till allmännyttiga ändamål. Det framgår bl.a. av de spelpolitiska målen att intäkter till det allmänna ska värnas och att det ska finnas goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att erhålla finansiering genom intäkter från spel. Som Folkspel har påtalat ovan finns det en uppenbar risk att produkten Bingolotto skulle tvingas upphöra om det nuvarande betalningsupplägget förbjuds, vilket i sig skulle medföra stora negativa konsekvenser för svenskt föreningsliv som riskerar gå miste om betydande belopp.

Folkspel delar Finansdepartementets slutsats att överskudsättning är ett allvarligt problem för både den enskilde och samhället i stort och att det för att motverka den ökande överskudsättningen är viktigt att förhindra skuldsättning med anledning av spel om pengar. Därmed är det självklart för Folkspel att vidta sådana åtgärder som krävs för att bidra till minskad

---

¹ Se <https://www.gamblingcommission.gov.uk/public-and-players/guide/gambling-using-a-credit-card> och Finansdepartementets promemoria "Ett nytt förbud mot spel på kredit", s. 13.

² Finansdepartementets promemoria "Ett nytt förbud mot spel på kredit", s. 14.

folkspel

överskudsättning – under förutsättning att dessa åtgärder i praktiken är möjliga att genomföra. Såsom Promemorians förslag är formulerat är det dock inte tydligt hur Folkspel ska kunna leva upp till det föreslagna kravet i 14 kap. 8 § spellagen. Otydligheten innebär även att de krav som Spelinspektionen kommer att ställa i sin tillsyn inte kan förutses av licenshavarna. Därav är det av yttersta vikt att det förtydligas vilka åtgärder som licenshavare behöver vidta för att fullfölja det föreslagna kravet.

I spellagen finns redan idag en möjlighet för Spelinspektionen att medge undantag från kreditförbudet (14 kap. 8 § andra stycket) för spel för allmännyttiga ändamål om krediten avser köp av lotter för en viss tid. Spelinspektionen har beviljat sådant undantag vid ett flertal tillfällen för licenshavare som *säljer lotterier genom faktura och som löper som en prenumeration under en viss tid*. Vid denna typ av försäljning är det möjligt för Folkspel att säkerställa att det sammanlagda kreditbeloppet inte överstiger 1/40 prisbasbelopp.

Vad gäller det så kallade "tilläggspelet" saknar dock Folkspel och dess leverantör Viatel Sweden AB insyn i telefonoperatörernas avtal/abonnemang med slutkunderna, det är därför inte möjligt att säkerställa vilken individ det är som ringer in till Bingolotto eller att individen har betalat tidigare fakturor från telefonoperatören. Därtill är det även möjligt att en person ringer in från flera olika telefonnummer. I *teorin* hade det exempelvis varit möjligt att införa ett krav att samtliga som ringer in till Bingolotto behöver identifiera sig med Bank-id för att delta i tilläggspelet. Att införa krav om identitetskontroll på samtliga som ringer in till Bingolotto hade dock förlängt samtalslängden avsevärt och därmed ökat belastningen på telefonnätet och tekniska system till sådan del att det skulle föreligga en påtaglig risk för att samhällskritisk infrastruktur slogs ut. Folkspel förutsätter att lagstiftaren delar Folkspels uppfattning att en sådan åtgärd varken är önskvärd eller proportionerlig och därmed saknas alltså möjlighet för Folkspel att i praktiken kontrollera att det sammanlagda kreditbeloppet inte överstiger 1/40 prisbasbelopp.

Folkspel är därför av uppfattningen att *i första hand* måste tilläggs spel som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. spellagen kunna beviljas undantag från kreditförbudet *utan krav om ett maxtax* på det sammanlagda kreditbeloppet. Om lagstiftaren är av en annan uppfattning förutsätter Folkspel att i bedömningen av huruvida en licenshavare fullföljer kraven i undantagsbestämmelserna i 14 kap. 8 § spellagen bör i vart fall *i andra hand* samma princip tillämpas som vid den övergripande bedömningen av om kreditförbudet efterföljs, dvs. att vid bedömningen bör utgångspunkten vara vad som i praktiken är möjligt att kontrollera.

Folkspel avser att nedan förklara vad som är praktiskt möjligt.

Anpassa krav till vad som är praktiskt möjligt att efterfölja

Som Folkspel redogjort för har Folkspel full förståelse för problematiken med spel på kredit och Folkspel vill naturligtvis som en ledande aktör på marknaden också ta ansvar genom att vidta åtgärder för att förhindra överskudsättning genom spel om pengar. Dessa åtgärder måste dock vara praktiskt genomförbara.

Folkspel är av uppfattningen att det är mycket svårt att rent lagtekniskt justera de föreslagna kraven avseende det sammanlagda kreditbeloppet så att kravet blir praktiskt möjligt att

efterfölja. Men om lagstiftaren är av uppfattningen att tilläggsspel som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. spellagen inte kan beviljas undantag från kreditförbudet *utan krav om ett maxtax* på det sammanlagda kreditbeloppet, måste kraven avseende det sammanlagda kreditbeloppet i vart fall anpassas till vad som är praktiskt möjligt att efterfölja.

Givet vad som tekniskt är möjligt i dagsläget kan Folkspel säkerställa att inget telefonnummer har möjlighet att ringa in för mer än 1/40 prisbasbelopp i månaden. Begränsningen innebär att inget enskilt telefonnummer kan ådra sig en större kredit än 1/40 prisbasbelopp *på månadsbasis*. Skälen för att Folkspel anger "på månadsbasis" är att en konsumentfaktura i regel förfaller till betalning en gång per månad, innebärandes att licenshavare måste kunna förutsätta att det sammanlagda kreditbeloppet också regleras på månadsbasis. En sådan åtgärd och förutsättning överensstämmer med principen att utgångspunkten för vidtagna åtgärder ska vara vad som praktiskt är genomförbart. Med beaktande av syftet med begränsningen om 1/40 prisbasbelopp och givet vad som är praktiskt genomförbart är Folkspel dessutom av uppfattningen att det måste vara upp till respektive licenshavare att definiera begreppet månadsbasis för sin verksamhet, så länge definitionen är tydlig och enhetlig.

Som ovan redogjorts för är det inte tekniskt möjligt att kontrollera eller säkerställa att viss person inte använder två, eller fler, olika telefonnummer och på så sätt i teorin skulle kunna ådra sig en större kredit än 1/40 prisbasbelopp. Det är inte heller möjligt för Folkspel att kontrollera om en kund har betalat sina föregående fakturor avseende sitt telefonabonnemang och därmed går det inte att bedöma hur stor den sammanlagda krediten för tilläggspelet är. Att ställa krav på att göra en sammanlagd bedömning av samtliga potentiella telefonnummer som en person använder, eller huruvida tidigare krediter är betalda eller inte, skulle gå utöver vad som är praktiskt möjligt att efterfölja – sådana krav kan därför heller inte ställas på licenshavare.

Därtill är Folkspels bestämda uppfattning att vid bedömningen av det sammanlagda kreditbeloppet så måste i vart fall köp av lotter för viss tid och tilläggsspel separeras. Med beaktande av vad som ovan framförts avseende Folkspels bristande insyn i telefonoperatörernas avtal/abonnemang med slutkunderna kan inte Folkspel kontrollera att den sammanlagda krediten för köp av lotter för viss tid och tilläggsspel inte övergår 1/40 prisbasbelopp.

Sammanfattningsvis behöver det förtydligas om formuleringen "det sammanlagda kreditbeloppet" ska förstås som att (i) beloppet avseende köp av lotter för viss tid och tilläggsspel ska bedömas separat, (ii) varje enskild faktura inte får överstiga 1/40 prisbasbelopp, (iii) att krediten inte får överstiga 1/40 prisbasbelopp beräknat på en månad eller annan period, eller om formuleringen ska förstås på annat sätt. Om ett förtydligande inte sker i denna del riskerar det uppstå olyckliga tolkningsproblem när Spelinspektionen har att kontrollera om licenshavare uppfyller de ifrågavarande kraven. Oaktat eventuella förtydligande enligt ovan vill dock Folkspel återigen lyfta fram att Folkspel endast kommer kunna säkerställa att det sammanlagda kreditbeloppet inte överstiger 1/40 prisbasbelopp per *telefonnummer* och inte per *individ*.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Folkspel anser att det är av stor vikt att Promemorians förslag förtydligas i enlighet med ovan redogörelse.

Det är tydligt att konsekvenserna av det föreslagna kreditförbudet inte är proportionerliga i förhållande till den förhållandevis låga risk för spelproblem som fysiska lotter kan medföra. Folkspel vill därför återigen tydliggöra att Folkspels bestämda uppfattning är att all form av försäljning av fysiska lotter bör undantas av det föreslagna kreditförbudet.

Det är därtill Folkspels starka uppfattning att Promemorians förslag måste justeras så att licenshavare endast kan åläggas vidta åtgärder som faktiskt är möjliga att genomföra. Om förslaget inte justeras blir det undantag mot kreditförbudet som Promemorian föreslår genom kompletteringen av 14 kap. 8 § andra punkten om tilläggsspel enbart rent hypotetiskt. Det kan knappast vara önskvärt eller lagstiftarens mening att skapa en reglering som inte går att efterfölja. Detta särskilt beaktat de förödande konsekvenser som förväntas uppstå för det allmännyttiga föreningslivet om licenshavare inte ges möjlighet att fortsätta med upplägget där insats vid tilläggsspel får ske via telefonabonnemang som sedan betalas med telefonabonnemangsfaktura.

Göteborg den 23 maj 2024

Med vänlig hälsning
FOLKSPEL IDEELL FÖRENING

Mathias Skoglund
Vice VD och Stabschef